

Přehled vnější činnosti EU

EU a politika rozšíření

Hlavní body agendy SZBP EU

Přehled SZBP č. 11/2020

listopad 2020

autor: Klára Ibrahim, Martin Kuta

Obsah:

EU A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ 2

Zasedání Rady stabilizace a
přidružení EU – Kosovo _____ 2

AGENDA SZBP EU A VNĚJŠÍ ČINNOST 2

Reakce EU na výsledky
prezidentských voleb v USA _ 2

K situaci v Hongkongu _____ 3

Prezidentské volby
v Moldavsku _____ 4

K pokračujícím aktivitám
Turecka ve východním
Středomoří _____ 5

Rozšíření omezujících opatření
vůči Bělorusku _____ 6

Videokonference ministrů
zahraničních věcí (FAC) _____ 6

CARD: jednání ministrů obrany
o první zprávě _____ 7

Videokonference ministrů
pro rozvoj (DEV) _____ 9

EU a politika rozšíření

Zasedání Rady stabilizace a přidružení EU – Kosovo

Dne 30. listopadu 2020 se formou videokonference uskutečnilo pravidelné zasedání Rady stabilizace a přidružení EU – Kosovo. Zasedání Rady stabilizace a přidružení EU – Kosovo se koná každoročně od roku 2016, kdy k 1. dubnu 2016 vstoupila v platnost Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Kosovem na druhé straně. Zasedání Rady jsou neveřejná. Zasedání předsedal vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku EU Josep Borrell. Evropskou komisi zastupoval komisař pro politiku sousedství a rozšíření Olivér Várhelyi. Kosovskou delegaci vedl předseda vlády Avdullah Hoti. Zúčastnili se rovněž místopředseda vlády Driton Selmanaj a ministři odpovědní za relevantní diskutovaná portfolia. V rámci zasedání jednali partneři o aspektech vzájemných vztahů v rámci procesu stabilizace a přidružení, zejména o politických kritériích, hospodářských kritériích, finanční spolupráci a provádění dohody o stabilizaci a přidružení. Obě strany rovněž diskutovaly o vývoji na západním Balkáně. Na závěr jednání poté představitelé vydali formou tiskové zprávy společné prohlášení, ve kterém mimo jiné uvítali pokračující strategický závazek Kosova k jeho evropské cestě a k dialogu se Srbskem zprostředkovaným EU. Shodli se také na naléhavé potřebě urychlit reformní procesy, mimo jiné prostřednictvím druhé fáze evropského programu reform, vyžadující větší zapojení všech politických aktérů a zajištění efektivní koordinační struktury v kosovských institucích. Účastníci také opětovně zdůraznili význam liberalizace vízového režimu pro občany Kosova, jenž je jakožto návrh nadále předmětem jednání Rady EU. Účastníci se také shodli na významu aktivního zapojení Kosova do spolupráce na regionální úrovni, zejména při provádění akčního plánu pro rozvoj společného regionálního trhu a zelené agendy pro západní Balkán.¹

Agenda SZBP EU a vnější činnost

Reakce EU na výsledky prezidentských voleb v USA

V návaznosti na zveřejnění předběžných výsledků prezidentských voleb v USA, které se konaly dne 3. listopadu 2020, dle kterých získal většinový počet volitelů demokratický kandidát Joe Biden, informoval dne 11. listopadu 2020 vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell plénem Evropského parlamentu o výsledcích voleb a jejich možných dopadech na vztahy EU – USA. Během svého vystoupení pogrataloval občanům USA k historicky největší volební účasti a srdečně poblahopřál nově zvolenému prezidentovi Joe Bidenovi a nově zvolené viceprezidentce Kamale Harrisové k jejich vítězství. Přítomné poslance také informoval, že kolegium komisařů vedlo téhož dne ráno první orientační debatu o tom, jak přistoupit k této nové éře vzájemných vztahů a posílit partnerství se Spojenými státy. Vysoký představitel uvedl, že není žádným tajemstvím, že v posledních čtyřech letech se vzájemné vztahy zkomplikovaly a těší se na navrácení k upřímnému dialogu, formulaci strategií pro vzájemné vztahy a vyčlenění nezbytných zdrojů k jejich uskutečnění. Uvedl, že v první řadě vítá jasný závazek nově zvoleného

¹ Joint press statement following the video conference of the members of the EU-Kosovo Stabilisation and Association Council. Consilium.europa.eu [online], 30/11/2020 [cit. 2020-12-9]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/30/joint-press-statement-following-the-video-conference-of-the-members-of-the-eu-kosovo-stabilisation-and-association-council/>.

prezidenta Bidena obnovit jednotu a respekt k demokratickým normám a institucím a spolupracovat se spojenci na základě skutečného partnerství. Vztahy je nutné založit na myšlence partnerství a zaujmout strategický přístup ke vztahu mezi EU a USA. Z tohoto důvodu je nutné pokračovat v práci na posílení tzv. strategické autonomie Evropy, která představuje schopnost jednat a účinně se bránit a zároveň spolupracovat se Spojenými státy v mnoha rámcích - obranných a ostatních. U této příležitosti zmínil i globální výzvy, které by měly být v centru transatlantické agendy. Jsou jimi posílení spolupráce na mnohostranných fórech, zejména v OSN, pokračování v práci na prosazování plného dodržování lidských práv, řešení obtíží Světové obchodní organizace (WTO), zejména mechanismus urovnávání sporů, spolupráce v boji proti covid-19, včetně posílení činnosti Světové zdravotnické organizace (WHO) a kapacity globálního zdravotního systému, urychlení globálních opatření v oblasti klimatu a posílení investic do využití technologické transformace. Dále poté snaha dosáhnout společného přístupu ke vztahům s Čínou, Íránem a sousedstvím EU a posílit transatlantické partnerství ve prospěch NATO. Na závěr zdůraznil důležitost dialogu s americkými partnery na všech úrovních a úlohu Evropského parlamentu na rozvíjení vztahů s USA prostřednictvím Transatlantického dialogu.²

Na předběžné výsledky voleb reagoval i předseda Evropské rady Charles Michel, který poblahopřál zvolenému prezidentovi Joe Bidenovi a zvolené viceprezidentce Kamale Harrisové k dosažení dostatečného počtu volebních hlasů pro vítězství a opětovně zdůraznil závazek EU k silnému transatlantickému partnerství a připravenosti jednat se zvoleným prezidentem, novým Kongresem a administrativou.³ Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová taktéž poblahopřála zvolenému prezidentovi Joe Bidenovi a ve svém prohlášení zdůraznila, že obnovení partnerství mezi EU a USA má obzvláště velký význam. Evropská komise je připravena zintenzivnit spolupráci s novou administrativou a novým Kongresem při řešení naléhavých výzev, kterým čelíme, zejména boji proti pandemii covid-19 a jejím ekonomickým a sociálním důsledkům, společnému řešení změny klimatu, podpoře digitální transformace ve prospěch lidí, posílení společné bezpečnosti a reformě mnohostranného systému založeného na pravidlech.⁴

K situaci v Hongkongu

Dne 11. listopadu 2020 přijal Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců rozhodnutí o způsobilosti členů Legislativní rady zvláštní administrativní oblasti Hongkong. Součástí rozhodnutí je požadavek na loajalitu vůči zvláštní administrativní oblasti Hongkong. Podle tohoto rozhodnutí mohou být členové Legislativní rady výkonnou mocí okamžitě zbaveni funkce, a to bez řádného procesu, práva na odvolání nebo zapojení soudních orgánů. V návaznosti na přijetí opatření hongkongská vláda okamžitě rozhodla o zbavení funkce čtyř úřadujících prodemokratických zákonodárců. Na protest proti tomuto aktu následně odstoupilo patnáct dalších prodemokratických členů Legislativní rady.

² US: Speech by the High Representative/Vice-President Josep Borrell at the EP debate on the outcome of the Presidential elections. Eeas.europa.eu [online], 11/11/2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/88560/us-speech-high-representativevice-president-josep-borrell-ep-debate-outcome-presidential_en.

³ Statement by President Charles Michel on the 2020 US Presidential elections. Consilium.europa.eu [online], 7/11/2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/11/07/statement-by-president-charles-michel-on-the-2020-us-presidential-elections/>.

⁴ Statement of European Commission President Ursula von der Leyen on the result of the US presidential election. Ec.europa.eu [online], 7/11/2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/STATEMENT_20_2055.

Evropská unie zareagovala prostřednictvím vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečností politiku EU, který vydal prohlášení, ke kterému se připojily i kandidátské země Republika Severní Makedonie, Černá Hora a Albánie a země ESVO Island, Lichtenštejnsko a Norsko. V prohlášení uvedl, že tyto nejnovější kroky představují další závažný zásah do politického pluralismu a svobody přesvědčení v Hongkongu. Po zavedení zákona o národní bezpečnosti dne 30. června⁵ toto nejnovější svévolné rozhodnutí Pekingu dále významně narušuje autonomii Hongkongu spočívající na zásadě „jedna země, dva systémy“ a ochranu základních práv a svobod v Hongkongu v rozporu s mezinárodními závazky Číny. Dále vyzval k okamžitému zrušení těchto opatření a navrácení členů Legislativní rady do funkce a uvedl, že EU nadále politickou situaci v Hongkongu pozorně sleduje.⁶

Prezidentské volby v Moldavsku

Dne 1. listopadu 2020 se uskutečnilo první kolo prezidentských voleb v Moldavsku. Druhé kolo voleb se poté uskutečnilo dne 15. listopadu 2020. Prezident je volen na čtyřleté funkční období v jednom celostátním volebním obvodu. Aby byla v prvním kole volba platná, je nutná účast alespoň jedné třetiny registrovaných voličů. V případě nedostatečné volební účasti by se opakované volby měly uskutečnit do dvou týdnů od prohlášení o neplatnosti voleb Ústřední volební komisí (CEC) se stejnými kandidáty, seznamy voličů a volebními orgány. Za zvoleného je považován kandidát, který získá nadpoloviční většinu odevzdaných hlasů. Pokud žádný kandidát nezíská požadovaný počet hlasů, koná se o dva týdny později druhé kolo voleb mezi dvěma kandidáty s největším počtem hlasů. Ve druhém kole je považován za zvoleného kandidát, který získá prostou většinu hlasů, bez ohledu na volební účast.⁷

V prvním kole voleb, které se konalo 1. listopadu, nezískal žádný z osmi kandidátů potřebnou většinu hlasů pro zvolení. Dva kandidáti, kteří získali nejvyšší počet hlasů, byla bývalá předsedkyně vlády Moldavska v období červen – listopad 2019 **Maia Sanduová**, nominovaná Stranou akce a solidarita (PAS), s 36,2 %, a úřadující prezident **Igor Dodon** s 32,6 % hlasů. Na třetím místě skončil **Renato Usatii**, primátor Balti a předseda politické strany Naše strana (PN) se 16,9 %. Celkově se prvního kola voleb zúčastnilo 48,54 % (1 368 516) registrovaných voličů, z toho téměř 150 000 voličů volilo v zahraničí. Zatímco kandidát Igor Dodon získal největší podíl hlasů v zemi, Maia Sanduová si zajistila vítězství v prvním kole získáním více než 70 % hlasů ze zahraničí (téměř 105 000 hlasů).⁸ Dle závěrů pozorovací mise OBSE bylo první kolo prezidentských voleb zorganizováno profesionálně, a to navzdory výzvam vyvolaným pandemií covid-19 a určitými legislativními nedostatky, které podkopaly účinnost dohledu nad financováním kampaně a řešení volebních sporů. Volby byly soutěživé, i když v průběhu celého procesu přetrvávala obvinění z kupování hlasů. Přesto, že politická polarizace a kontrola médií je nadále znepokojující, prezentace

⁵ Více k tématu viz Přehled SZBP EU 6/2020, s. 7 – 8. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁶ Hongkong: prohlášení vysokého představitele jménem EU ke zbavení členů Legislativní rady Hongkongu funkce. Consilium.europa.eu [online], 12/11/2020 [cit. 2020-11-23]. Dostupné

z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/12/hong-kong-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-disqualification-of-members-of-the-hong-kong-legislative-council/>.

⁷ ODIHR Limited Election Observation Mission: Republic of Moldova, Presidential Election, 1 November 2020 – Statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 1/11/2020 [cit. 2020-11-24]. Dostupné z: https://www.osce.org/files/f/documents/0/1/469035_0.pdf.

⁸ ODIHR Limited Election Observation Mission: Republic of Moldova, Presidential Election, Second Round, 15 November 2020 - Statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 15/11/2020 [cit. 2020-11-24]. Dostupné z: <https://www.osce.org/files/f/documents/7/3/470424.pdf>.

kandidátů byla pokryta převážně vyváženě, což umožnilo voličům učinit informovanou volbu. V den voleb vedla obvinění ohledně organizované přepravy voličů k zablokování silnic a napětí, které zasahovalo do svobody pohybu voličů a přístupu k volebním místnostem.⁹

Druhého kola voleb se dle předběžných údajů Ústřední volební komise Moldavska zúčastnilo 1 650 131 voličů, což představuje míru účasti přes 52 %. Vítězkou voleb se stala **Maia Sanduová s 57,71 % hlasů** (941 574 hlasů), **Igor Dodon získal 42,29 % hlasů** (690 027 hlasů).¹⁰ Dle hodnocení OBSE poskytl i druhé kolo voleb voličům možnost volby mezi politickými alternativami a nadále byla respektována základní svoboda shromažďování a projevu. Negativní a rozporuplné kampaně a polarizující mediální pokrytí však narušily prostředí kampaně a zhoršily kvalitu informací dostupných voličům. Hlášení o finančních nesrovnalostech byly ponechány bez adekvátní reakce, přičemž se opět opakoval nedostatek účinného dohledu nad financováním kampaně. V omezeném počtu navštívených volebních místností byl proces řádný a postupy byly do značné míry dodržovány navzdory frontám a občasnému přeplnění. Volební správa poskytla včasné informace o hlasování a jeho výsledcích, což zvýšilo transparentnost procesu.¹¹

K pokračujícím aktivitám Turecka ve východním Středomoří

Na začátku listopadu oznámilo Turecko prostřednictvím systému NAVTEX, že bude pokračovat v provádění seizmických průzkumů v oblastech, které spadají do řecké a kyperské námořní zóny. Evropská unie zareagovala prostřednictvím tiskového mluvčího a pokračující aktivity Turecka v této oblasti označila za politováníhodné, zejména s ohledem na pokračující konstruktivní pokusy o vytvoření prostoru pro dialog na všech úrovních. Postup a aktivity Turecka nadále vytváří v regionu větší napětí a nedůvěru, místo aby přispívaly k trvalým řešením. EU zopakovala, že pro dosažení stabilního a bezpečného prostředí ve východním Středomoří je zásadní dialog v dobré víře a zdržení se jednostranných akcí.¹² Dne 6. listopadu 2020 poté přijala Rada rozhodnutí, kterým **prodloužila o jeden rok (tj. do 12. listopadu 2021) stávající rámec pro omezující opatření v reakci na nepovolené vrtné činnosti**, které Turecko provádí ve východním Středomoří. EU tak bude moci i nadále ukládat cílená omezující opatření vůči osobám či subjektům odpovědným za nepovolenou těžbu uhlovodíků ve východním Středomoří nebo do těchto činností zapojených. Sankce spočívají v zákazu vstupu dotčených osob na území EU a ve zmrazení majetku dotčených osob a subjektů. Osoby a subjekty z EU kromě toho nesmějí osobám a subjektům zařazeným na seznam zpřístupňovat finanční prostředky. V současné době se sankce vztahují na dvě osoby.¹³

⁹ ODIHR Limited Election Observation Mission: Republic of Moldova, Presidential Election, 1 November 2020 – Statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 1/11/2020 [cit. 2020-11-24]. Dostupné z: https://www.osce.org/files/f/documents/0/1/469035_0.pdf.

¹⁰ CEC presented preliminary results in Moldova's presidential election of 15 November 2020. Cec.md [online], 16/11/2020 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: https://a.cec.md/en/cec-presented-preliminary-results-in-moldovas-presidential-election-of-2781_98215.html.

¹¹ ODIHR Limited Election Observation Mission: Republic of Moldova, Presidential Election, Second Round, 15 November 2020 - Statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 15/11/2020 [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.osce.org/files/f/documents/7/3/470424.pdf>.

¹² Turkey: Statement by the Spokesperson on renewed seismic surveys in the Eastern Mediterranean. Eeas.europa.eu [online], 4/11/2020 [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/88108/turkey-statement-spokesperson-renewed-seismic-surveys-eastern-mediterranean_en.

¹³ Režim sankcí v souvislosti s protiprávními vrtnými činnostmi ve východním Středomoří prodloužen o jeden rok. Consilium.europa.eu [online], 6/11/2020 [cit. 2020-11-26]. Dostupné z:

Rozšíření omezujících opatření vůči Bělorusku

Dne 6. listopadu 2020 přijala Rada nařízení¹⁴, kterým rozšířila počet osob, na které se vztahují sankce v souvislosti s násilnými represemi a zastrašováním pokojných demonstrantů, členů opozice a novinářů po prezidentských volbách, které se uskutečnily v srpnu 2020 v Bělorusku. **Seznam byl rozšířen o 15 představitelů běloruských orgánů, včetně Alexandra Lukašenka a jeho syna a poradce pro národní bezpečnost Viktora Lukašenka.** Omezující opatření, která se nyní vztahují na celkem 59 osob, zahrnují zákaz cestování a zmrazení majetku. Osobám a subjektům zařazeným na seznam navíc nesmějí finanční prostředky zpřístupňovat občané ani společnosti z EU. Nařízení navazuje na přijetí prováděcího nařízení Radou dne 2. října 2020, v němž bylo označeno 40 osob, které byly shledány odpovědnými za represe a zastrašování pokojných demonstrantů, členů opozice a novinářů po prezidentských volbách, které se konaly v Bělorusku v srpnu 2020, jakož i za pochybení během volebního procesu při těchto volbách ze strany ústřední volební komise, a na závěry přijaté Radou dne 12. října 2020¹⁵ týkající se reakce EU na vývoj v Bělorusku, v nichž Rada důrazně odsoudila násilí běloruských orgánů vůči pokojným demonstrantům a uvedla, že EU je připravena přijmout další omezující opatření vůči subjektům a vysoce postaveným představitelům, a to včetně Alexandra Lukašenka.¹⁶

Videokonference ministrů zahraničních věcí (FAC)

Dne 19. listopadu 2020 se formou videokonference uskutečnilo neformální zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC). V rámci diskuze o aktuálních otázkách jednali ministři zahraničních věcí o zhoršující se situaci v **Bělorusku** a o pokračujících represích namířených proti demonstrantům a v této souvislosti se dohodli na pokračování třetího balíčku sankcí. Ministři rovněž diskutovali o výsledcích prezidentských voleb ve **Spojených státech** a dalším možném směřování transatlantických vztahů. Jednání o této otázce budou pokračovat na ministerské úrovni dne 7. prosince 2020. Ministři rovněž jednali o nadcházející mezinárodní dárcovské konferenci věnované **Afgánistánu**, která se konala v následujícím týdnu, ve dnech 23. - 24. listopadu, a kterou společně uspořádaly vlády Afgánistánu a Finska s Organizací spojených národů (OSN). Vysoký představitel EU v této souvislosti uvedl, že EU je odhodlána poskytnout mírovému procesu v Afgánistánu pozitivní impuls a vyjádřit prostřednictvím finančního závazku jednoznačnou solidaritu s afghánským lidem. Ministři taktéž jednali o situaci v **Náhorním Karabachu**, k níž vydal vysoký představitel jménem EU téhož dne prohlášení¹⁷, ve kterém EU vítá příměří, na němž se dne 9. listopadu za účasti Ruska coby zprostředkovatele dohodly Arménie a Ázerbájdžán. Zároveň EU

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/06/sanctions-regime-against-illegal-drilling-activities-in-the-eastern-mediterranean-extended-by-one-year/>.

¹⁴ Prováděcí nařízení Rady (EU) 2020/1648 ze dne 6. listopadu 2020, kterým se provádí čl. 8a odst. 1 nařízení (ES) č. 765/2006 o omezujících opatřeních vůči Bělorusku. Eur-lex.europa.eu [online], 6/11/2020 [cit. 2020-11-27]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2020:370I:FULL&from=CS>.

¹⁵ Více k tématu viz Přehled SZBP EU 10/2020, s. 3- 5. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

¹⁶ Bělorusko: Sankce za pokračující represe uvaleny na Alexandra Lukašenka a 14 dalších úředníků.

Consilium.europa.eu [online], 6/11/2020 [cit. 2020-11-27]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/06/belarus-alexandr-lukashenko-and-14-other-officials-sanctioned-over-ongoing-repression/>.

¹⁷ Náhorní Karabach: prohlášení vysokého představitele jménem Evropské unie. Consilium.europa.eu [online], 19/11/2020 [cit. 2020-12-9]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/19/nagorno-karabakh-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union/>.

vyzývá všechny strany k jeho trvalému a důslednému dodržování a naléhavě vyzývá všechny aktéry v regionu, aby se zdrželi jakýchkoli kroků nebo projevů, které by mohly příměří ohrozit a rovněž vyzývá k úplnému a urychlenému stažení všech zahraničních bojovníků z oblasti. Ministři také jednali o situaci v **Libyi**, **Etiopii** a o dalším zhoršování situace ve **východním Středomoří**. V této souvislosti znovu potvrdili solidaritu EU s Kyprem a Řeckem.¹⁸

Před samotným konáním videokonference poté Rada schválila **Akční plán pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024**, který obsahuje hlavní priority EU, pokud jde o dosažení pokroku a ochrany v oblasti lidských práv a demokracie v rámci vnější činnosti EU.¹⁹

CARD: jednání ministrů obrany o první zprávě

Dne 20. listopadu 2020 proběhlo zasedání řídicího výboru Evropské obranné agentury (*European Defence Agency*, EDA), kterého se účastnili ministři obrany jednotlivých členských států. Na něm se jednalo o první zprávě Koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (*Coordinated annual review on defence*, CARD).

Iniciativa CARD je iniciativa spuštěná v roce 2017. Hlavní institucí EU, která se iniciativě věnuje, je ESVČ, potažmo Vojenský štáb EU (*EU Military Staff*, EUMS) a EDA. Cílem iniciativy deklarovaným při spuštění bylo koordinované posuzování, sladování a vytváření národních obranných strategií a jejich naplňování za účelem identifikace potřeb jednotlivých členských států i celku a využití úspor z rozsahu při pořizování technologií a vybavení. Posuzování národních strategií a plánů rozvoje obranného sektoru v celounijním měřítku umožňuje identifikovat průniky plánů jednotlivých členských států a v důsledku tak možnost pořízení stejného materiálu či vybavení více státy, čímž lze docílit právě úspor z rozsahu. Stejně tak vedle průniků umožňuje koordinovaný přezkum odhalit slabá místa či směry rozvoje obranného sektoru, které nejsou pokryty žádným členským státem či jsou pokryty nedostatečně, a nabídnout tak k úvahám členským státům, aby se více zajímaly o tyto směry rozvoje.²⁰

První zpráva v rámci CARD²¹ v obecné rovině poukazuje na roztříštěnost a nesoudržnost obranných plánů a priorit jednotlivých členských států. Ačkoli se jedná o v poslední době prioritizovanou oblast spolupráce, členské státy se v rámci svých jedinečných aktivit neřídí sjednanými společnými referenčními hodnotami. Zpráva tak vyzývá k větší spolupráci při rozvoji obranných schopností ve všech stádiích obranného plánování – plánování samotné, výzkum a vývoj technologií, podpora zbrojního průmyslu a pořizování výzbroje a materiálů a operační aspekty. Obranný sektor členských států se vyznačuje značnou diverzitou typů výzbroje a materiálů, což má dopad na interoperabilitu a následnou hlubší spolupráci členských států.

¹⁸ Videokonference ministrů zahraničních věcí, 19. listopadu 2020. Consilium.europa.eu [online], 19/11/2020 [cit. 2020-12-9g]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2020/11/19/>.

¹⁹ Rada schválila závěry k Akčnímu plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024. Consilium.europa.eu [online], 19/11/2020 [cit. 2020-12-9]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/19/council-approves-conclusions-on-the-eu-action-plan-on-human-rights-and-democracy-2020-2024/>.

²⁰ *Posilování obrany a bezpečnosti EU: vnitřní bezpečnost, PeSCo, CARD*. Přehled SZBP 10/2017. Parlamentní institut, s. 15–16.

²¹ Ministers presented with new opportunities for joint military capabilities to overcome fragmented European defence landscape. European Defence Agency [online]. Dostupné z: <https://www.eda.europa.eu/info-hub/press-centre/latest-press-releases/2020/11/20/ministers-presented-with-new-opportunities-for-joint-military-capabilities-to-overcome-fragmented-european-defence-landscape>.

Členské státy rovněž projevují rozdílnou míru závazku vůči misím a operacím v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP). Identifikované oblasti spolupráce, včetně konkrétních projektů, mají napomoci členským státům lépe stanovit krátko- a střednědobé plány ve snaze spolupracovat napříč Uníí a zajistit vnitrounitní specializaci a pokrytí důležitých směrů rozvoje obranných schopností.

Na základě konzultací mezi EDA, ESVČ a EUMS a zástupci obranného plánování členských států bylo identifikováno šest oblastí, v níž se pro větší spolupráci nabízí 55 možností členských států:

- V oblasti Pevnina zpráva identifikuje 17 možností spolupráce;
- V oblasti Vzduch 14 možností spolupráce;
- V oblasti Moře 12 možností spolupráce;
- Kyberprostor 3 možnosti spolupráce;
- Vesmír 4 možnosti spolupráce;
- Společný a umožňující faktor 5 možností spolupráce.

Na základě revize obranného plánování členských států byly rovněž identifikovány konkrétní možnosti spolupráce členských států, a to

- Zahájení společného vývoje a následné pořízení hlavního bojového tanku, který by se do výzbroje členských států měl dostat v polovině příštího desetiletí. Spolupráce by měla vést ke snížení variací ve výzbroji, tím dojde k zajištění větší interoperability. Zájem o tuto spolupráci projevilo 11 zemí.
- Výměna hlídkové hladinové lodě pro potřeby pobřežní stráže a hlídkování na otevřeném moři. Členské státy by měly zahájit diskuzi o požadavcích, které na taková plavidla kladou, a jejich sbližování. S tím souvisí společné zadávání zakázek se stejnými standardy.
- Modernizace systémů vojáka a společné zadávání veřejných zakázek a sladění požadavků představuje třetí oblast. Členské státy také mají vyvinout nástroje pro společné virtuální školení a cvičení s použitím moderních IT systémů.
- Členské státy by měly zvážit spolupráci při vývoji společné schopnosti čelit bezpilotním vzdušným systémům (dronům) s cílem zajistit větší ochranu pozemní armády. Obranné plány členských států také nemají jasně stanovená pravidla a nástroje pro znemožnění vstupu a odříznutí oblasti pro bezpilotní systémy. Z toho důvodu je také nutné rozhodnutí, zda členské státy tuto oblast budou rozvíjet společně.
- Členské státy mají zvážit přístup při spolupráci při obraně ve vesmíru a ochraně majetku. V nově vznikající operativní oblasti je třeba uznání vojenských požadavků a zapojení ministrů obrany do diskuzi o dalším směřování.
- Zlepšení vojenské mobility je již delší dobou prioritní oblastí spolupráce na úrovni EU i Severoatlantické aliance. Zpráva upozorňuje na nutnost větší součinnosti členských států v oblasti letecké a námořní přepravy, logistických zařízení a zvýšené odolnosti souvisejících systémů a procesů v IT za podmínek hybridní války.

Videokonference ministrů pro rozvoj (DEV)

Dne 23. listopadu 2020 se formou videokonference uskutečnilo zasedání Rady pro zahraniční věci ve formátu ministrů EU odpovědných za rozvoj. Hlavním tématem jednání byla otázka **zmírnění dluhového břemene a investic a cílů udržitelného rozvoje** v souvislosti s globální reakcí na covid-19 a úsilím o oživení. Jednání se zúčastnila i generální ředitelka Mezinárodního měnového fondu (MMF) Kristalina Georgieová, prezident Evropské investiční banky (EIB) Werner Hoyer, prezidentka Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD) a předsedkyně Pařížského klubu Odile Renaud-Basso. Ministři vzali na vědomí skutečnost, že mnohé země, které se potýkají s neudržitelnou mírou zadlužení, včetně některých zemí se středními příjmy, jsou důsledky pandemie covidu-19 zasaženy ještě výrazněji. Ministři se shodli na tom, že je třeba zabránit situacím, kdy by země v platební neschopnosti mohly potenciálně vyvolat plnohodnotnou dluhovou krizi. Ministři také jednali o tom, jakým způsobem by mohl „**tým Evropa**“ nejlépe doplnit úsilí o zmírnění dluhového břemene na mnohostranné úrovni i na úrovni jednotlivých zemí a podpořit partnerské země při přípravě odolného, udržitelného a ekologického oživení. V této souvislosti oznámil vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell, že EU přispěje 183 milionů eur do svěřenského fondu MMF pro omezování a zmírňování důsledků katastrof s cílem uvolnit fiskální prostor ve 29 zemích, čímž se EU stane největším přispěvatelem.

V rámci zasedání ministři také jednali o možných způsobech prosazování genderové rovnosti v rámci veškeré vnější činnosti, a to s ohledem na připravované společné sdělení o akčním plánu EU pro rovnost žen a mužů III s názvem „**Ambiciózní agenda pro genderovou rovnost a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU**“²², které oficiálně vydala Evropská komise v následujících dnech. Ministři v této souvislosti zdůraznili, že EU je odhodlána urychlit své úsilí a chránit a prosazovat lidská práva žen a dívek tím, že bude působit ve všech oblastech vnější činnosti EU, včetně obchodu, Zelené dohody a agendy pro ženy, mír a bezpečnost.²³

²² Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě: Akční plán EU pro rovnost žen a mužů (GAP III) - Ambiciózní agenda pro genderovou rovnost a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU, JOIN(2020) 17 final. Ec.europa.eu [online], 25/11/2020 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/join-2020-17-final_cs.pdf.

²³ Videokonference ministrů pro rozvoj, 23. listopadu 2020. Consilium.europa.eu [online], 23/11/2020 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2020/11/23/>.

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Přehled vnější činnosti EU; EU a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Ibrahim, K; Kuta, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP č. 11/2020	První vydání edice: leden 2005
Datum: listopad 2020	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova: SZBP; USA; volby; Hongkong; Moldavsko; Bělorusko; Turecko; východní Středomoří; Kosovo; rozšíření; FAC; rozvoj; SBOP; CARD.	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz